

Ambassadeur te Washington (Van Roijen) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 26 nov. 1952

Onder referte aan mijn brief nr. 2309 werd van de Australische Raad vertrouwelijk vernomen, dat deze thans eveneens een gesprek had met Bonsal omtrent de indrukken van zijn Zuidoost-Azië-reis, waarbij eerstgenoemde getroffen werd door de geheel veranderde visie op de Nieuw-Guineakwestie, waarvan Bonsal sinds terugkeer uit Indonesië blijk gaf. Ook tegenover de Australiër had hij uitgewijd over de omstandigheid, dat alle Indonesiërs, waarmede hij in contact kwam, over Irian waren begonnen en dat hij tot de conclusie was gekomen, dat deze zaak niet slechts bij enkele regeringspersonen, maar algemeen in de bevolking leefde en dat het derhalve ongewenst was te lang een kwestie smeulende te houden, die op den duur tot uitbarsting zou kunnen leiden. Naar aanleiding van de Australische opmerking, dat de zaak door de jongste Nederlandse regeringsverklaring voorlopig van de baan was antwoordde Bonsal: 'I hope the Dutch Government will not take such a rigid point of view as to provoke Indonesians to extremes'.

De Australische Ambassade heeft dit gesprek aan Canberra gerapporteerd met de gevolgtrekking, dat er op gerekend moet worden, dat nieuw hoofd van de Zuidoost-Azië-afdeling voorlopig inzake Nieuw-Guinea een defaitistische houding zal aannemen.

Het bovenweergegeven gesprek van Bonsal met de Australiër droeg, evenals dat met De Beus, een zuiver persoonlijk karakter en werd strikt vertrouwelijk aan ons overgebracht, zodat ik U moge verzoeken van onze kennis daarvan tegenover de Amerikanen geen blijk te geven.

Nochtans meen ik het bovenstaande te moeten melden als blijk van de onverwachts gewijzigde gezindheid van Bonsal, die ironischerwijze op de huidige post benoemd is, omdat aldaar in het verleden de Europese zienswijze niet voldoende tot zijn recht kwam. De ironie van deze zaak wil thans, dat wij evenals ten tijde van de Indonesische kwestie een hoofd Zuidoost-Azië hebben, die geneigd zal zijn in de praktijk meer gehoor te geven aan het Indonesische standpunt dan de officiële Amerikaanse politiek zou behoren mee te brengen.

Na de gesprekken van U en Casey op hoogste niveau en de daarbij ontvangen verzekering, geloof ik, dat wij momenteel hieraan niet anders kunnen en behoeven te doen dan voort te gaan met nauw contact te houden met Bonsal en te trachten hem voortdurend waar nodig tegenargumenten voor te houden. Wel verdient het echter mijns inziens overweging om, zodra de nieuwe administratie zal zijn geïnstalleerd, zekerheidshalve de kwestie weer eens op hoog niveau aanhangig te maken teneinde bevestiging Acheson's toezegging te verlangen.

De Australische Ambassade adviseert Canberra naar ik meen in soortgelijke zin.